

ВІДГУК

Офіційного опонента, доктора медичних наук, старшого наукового співробітника Державної установи «Інститут урології імені академіка О.Ф.Возіанова НАМН України» **Черненка Дмитра Васильовича** на дисертаційну роботу Сергійчука Романа Володимировича на тему: «Малоінвазивна перкутанна нефролітотрипсія без нефростомії», подану до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня доктор філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» до разової спеціалізованої вченої ради, утвореної при Національному університеті охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Науковий керівник: Сагалеви́ч Андрі́й І́горович, доктор медичних наук, професор, доцент кафедри урології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Актуальність теми дисертації

Сечокам'яна хвороба (СКХ) є значною проблемою в державному значенні. Хворіють люди всіх вікових груп, значною мірою молоді вікові категорії. Розповсюдженість СКХ в Україні посідає друге місце серед усіх урологічних захворювань після інфекцій сечових шляхів, четверте — серед причин інвалідності внаслідок урологічної патології, яка за останні 4 роки зросла у 1.2 рази. Кількість хворих сягає понад 160 тисяч осіб — це 973.5 випадків на 100 тисяч дорослого населення. Темп приросту поширеності СКХ на рік складає 0.16-0.22, частота сягає 30-45% від усієї урологічної патології. Захворювання протікає з явищами гострого та хронічного пієлонефриту, частими рецидивами (30-80%), що призводить до виникнення ниркової недостатності, інвалідизації та навіть смертності хворих. Зважаючи на значну поширеність захворювання, тенденції до його прогресування, важкий клінічний перебіг та кількість ускладнень сечокам'яної хвороби, її сміливо можна віднести до однієї із найважливіших проблем сучасної медицини.

Успіхи в лікуванні пацієнтів з каменями верхніх сечових шляхів досягнуті завдяки розробці нових технологій, таких як дистанційна ударно-хвильова літотрипсія, ригідна та гнучка уретеропієлолітотрипсія та перкутання нефролітотрипсія (ПНЛ). На сьогоднішній день ПНЛ є стандартом хірургічного лікування каменів нирок розміром більше 1.5см, як ефективний та безпечний метод. Стандартна методика проведення перкутаної нефролітотрипсії відпрацьована та регламентована. А проведення ПНЛ без встановлення нефростоми має суперечливий характер та є предметом наукової дискусії. Тому обраний автором напрямок, щодо покращення якості надання спеціалізованої медичної допомоги хворим на нефролітіаз шляхом проведення безнефростомної та бездренажної перкутаної нефролітотрипсії слід вважати цілком виправданим та обґрунтованим.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Наукова робота виконана у відповідності з планом науково-дослідної роботи кафедри урології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика за темою «Розробка та удосконалення заходів підвищення ефективності малоінвазивного лікування хворих з каменями верхніх сечових шляхів» (номер державної реєстрації 0122U000466), термін

Наукова новизна дисертаційної роботи

Дана оцінка результатам проведення перкутаної нефролітотрипсії без нефростоми та встановлено роль даних методик в лікуванні каменів верхніх сечових шляхів. При проведенні бездренажних методик ПНЛ зменшується рівень післяопераційного болю, відповідно потреба в знеболенні а також терміни післяопераційного перебування в стаціонарі та терміни післяопераційної реабілітації.

Аналіз результатів дав змогу розробити алгоритм, за даними якого встановлені показання до виконання бездренажних перкутаних

нефролітотрипсії, що дозволяє прийняти остаточне рішення про завершення операції за безнефростомною або повністю бездренажною методикою.

Доведено безпечність виконання бездренажної перкутанної нефролітотрипсії при неускладненому нефролітіазі, так у ретельно відібраних пацієнтів, за умови виконання всіх рекомендацій, ризик виникнення ускладнень зводяться до мінімуму.

Під час проведення роботи розроблено способи бездренажної перкутанної нефролітотрипсії з установкою страхової нитки (пролен). Дані способи дозволяють у разі кровотечі в ранньому післяопераційному періоді встановити нефростомічний дренаж по страховій нитці. Також запропоновано спосіб антеградної установки сечовідного стента при бездренажній перкутанній нефролітотрипсії, який дозволяє в ряді випадків уникнути ятрогенних пошкоджень сечовода та трудомістких маніпуляцій, тим самим скоротити час виконання операції.

Практичне значення дисертаційної роботи

Хірургічне лікування пацієнтів з каменями верхніх сечових шляхів шляхом проведення перкутанної нефролітотрипсії за безнефростомною та бездренажною методикою дозволяють, порівняно зі стандартною методикою проведення ПНЛ, покращити результати лікування за наступними показниками:

Післяопераційне знаходження пацієнтів, котрим виконувалась міні-ПНЛ за безнефростомною та бездренажною методикою вдалося скоротити до $1,29 \pm 0,55$ доби та $1,17 \pm 0,38$ доби відповідно, в порівнянні зі стандартною методикою $3,25 \pm 0,98$ доби.

Інтенсивність больового синдрому згідно аналогової шкали знижено в безнефростомні групі до $1,91 \pm 1,21$ бала, в бездренажній групі до $1,39 \pm 1,02$ бала, порівняно зі стандартною методикою в $3,15 \pm 1,45$ бала.

Автором доведено що у ретельно відібраних пацієнтів та за умови виконання всіх рекомендацій, ризик розвитку ускладнень зводиться до

мінімуму – 2.18% у безнефростомній групі, та повна їх відсутність у бездренажній групі, у порівнянні зі стандартною методикою 13.72%.

Результати дослідження впроваджені у відділеннях урології Комунальне некомерційне підприємство Київської обласної ради «Київська обласна клінічна лікарня», Комунальне некомерційне підприємство «Київська міська клінічна лікарня №6», Комунальне некомерційне підприємство «Київська міська клінічна лікарня №4».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертація є закінченим науковим дослідженням, основні положення ґрунтуються на достатньому за обсягом статистично обробленому матеріалі – на підставі хірургічного лікування 190 пацієнтів з каменями верхніх сечових шляхів різними методиками проведення міні-ПНЛ. Відповідно до мети та завдань проведено обстеження та лікування пацієнтів. Статистичний аналіз проведений на сучасному рівні, коректно за допомогою стандартних програм, що дозволило визначити достовірність змін. Висновки які сформульовані в дисертації цілком ґрунтуються на підставі отриманих результатів дисертаційної роботи і повністю відповідають поставленим завданням дисертації.

Оцінка змісту оформлення та обсягу дисертації

Дисертаційна робота викладена українською мовою на 154 сторінках машинописного тексту. Робота містить такі розділи: анотація, зміст, вступ, огляду літератури, 4 розділів з описом власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Робота ілюстрована 15 таблицями, 4 діаграмами, 38 малюнками. Бібліографічний показник включає 144 джерела, з них 6 – кирилицею, 138 – латиницею.

У вступі міститься інформація щодо актуальності роботи, мети та завдання дослідження, наукової новизни та практичного значення роботи, особистий внесок здобувача, публікації.

Огляд літератури складається з історичних відомостей про проведення перкутанної нефролітотрипсії, проведено детальний опис різних методик проведення ПНЛ, можливих ускладнень при їх виконанні, сформульовано висновок щодо необхідності пошуку методик лікування з урахуванням попередніх недоліків.

У другому розділі «Матеріали та методи» містяться дані щодо кількості пацієнтів, розподіл їх по групах, в залежності від методики проведення міні-ПНЛ. Описані критерії включення та виключення з дослідження, детально описані методи обстеження. Також в розділі викладені дані щодо статистичної обробки даних.

У третьому розділі «Особливості виконання міні-перкутанної нефролітотрипсії» детально та покроково описано всі етапи виконання нефролітотрипсії за різними методиками. Описаний спосіб антеградної установки стента та способи проведення бездренажних методик зі страховою ниткою, котрі дозволяють в післяопераційному періоді встановлювати нефростомічний дренаж та стент.

У четвертому розділі «Результати лікування нефролітіазу методом перкутанної нефролітотрипсії» проведено порівняльний аналіз результатів лікування при різних методиках виконання міні-ПНЛ. Зокрема проаналізовано лабораторні показники, тривалість операції, стан вільний від каміння, ускладнення, рівень болю в першу добу після операції, післяопераційний ліжко-день.

В розділі «Заключення» міститься скорочена інформація щодо всіх розділів дисертаційної роботи.

Висновки, які наведені в дисертації відповідають меті та завданням висвітлюють результати досліджень, які викладені у розділах дисертації.

Повнота викладених матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті

За матеріалами дисертації опубліковано 7 статей, з них:

4 – у фахових наукових виданнях, рекомендованих МОН України; 2 – статті в наукових виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus; 1 – стаття в відеоурологічному журналі.

Апробація результатів дисертації

Основні положення та результати роботи були оприлюднені та обговорені на: Конгрес асоціації урологів України «Міні-перкутанна нефролітотрипсія в хірургії нефролітіазу» (Київ, 2017р.), Конгрес Асоціації урологів України: «Нове в бездренажній перкутанній нефролітотрипсії» (Київ, 2017р.). Науково-практична конференція «Урологія, андрологія, нефрологія-2017» Інновації в бездренажній хірургії (Харків, 2017р.). Конгрес Асоціації урологів України: «Клінічні особливості стандартної та міні-перкутаної нефролітотрипсії в лікуванні нефролітіазу»; «Антеградна уретеролітотрипсія в лікуванні проксимального уретеролітіазу.» (Київ, 2019р.). Науково-практична конференція «Урологія, андрологія, нефрологія». «Міні-ПНЛ в лікуванні нефролітіазу» (Харків, 2020р.). Конгрес асоціації урологів України «Тандем перкутаної літотрипсії та гнучкої пієлоскопії» (Київ, 2021р.). World Congress Urology and Nephrology. «The modified technique of totally tubeless PNL with a safety suture tread». (Barselona, Spain, 2021p.). 38-й Конгрес ЕАУ «The modified technique of totally tubeless percutaneous nephrolithotomy with a safety suture thread» (Milan, Italy, 2023), Конгрес асоціації урологів України: «Міні ПНЛ проти РІРХ при конкрементах нирки до 20 мм» (Київ, 2023 р.).

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертаційної роботи

Принципових зауважень щодо змісту та оформлення дисертаційної роботи під час її розгляду не виникло. Проте, є недоліки, які не зменшують наукову цінність дисертаційної роботи.

1. Текст дисертаційної роботи містить окремі стилістичні та граматичні помилки.
2. В дисертації є дублювання цифрових даних, які наведені в таблиці.

Запитання для дискусії

1. При інтраопераційній міграції конкремента, які заходи Ви використовували ?
2. Які розміри залишкових фрагментів конкремента Ви оцінювали як клінічно значимі, які методи діагностики для цього використовували і в які терміни їх виконували?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Сергійчука Романа Володимировича на тему: «Малоінвазивна перкутанна нефролітотрипсія без нефростомії», котра подана на здобуття наукового ступеня доктор філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність 14.01.06 «Урологія»), присвячена актуальній проблемі, є закінченим науковим дослідженням, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – підвищення ефективності проведення перкутаної нефролітотрипсії за допомогою безнефростомних та бездренажних методик.

Представлена дисертація за своєю актуальністю, обсягом дослідження, ґрунтовністю наукових положень, науковою новизною, практичним значенням та висновкам відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 №44 та Наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Сергійчук Роман Володимирович заслуговує на присудження наукового

ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний опонент

Старший науковий співробітник

ДУ «Інститут урології НАМН України»

доктор медичних наук

Дмитро Черненко

